herpy

GECKOR

Golden gecko

Gekko badenii

Gekko badenii är en medelstor, gyllene klättergecko från granitklipporna i Vietnam med ljusa tvärband över ryggen och ett lugnt sinne när den väl har vant sig. Den är nattaktiv, äter både insekter och frukt och klarar sig fint i ett medelstort terrarium, men många djur i handeln är fångade i naturen, och arten är bedömd som hotad.

Familj: Gekkonidae Tidigare namn: *Gekko ulikovskii*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**13-20 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-20 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande och klipplevande**
Biotop	**Regnskog och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**23-29 °C**
Temperatur, natt	**21-23 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Insekter, frukt och färdigfoder**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**2 ägg**
Inkubation	**60-90 dagar** vid 25-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Bilaga D**
IUCN	**Starkt hotad (EN)**

Om arten

Gekko badenii är en medelstor gecko med en ljusgul till ljusorange grundfärg och fyra till åtta ljusa, nästan vita tvärband från nacken och ut över svansen. Lemmarna är rosa till vitaktiga, och buken är vitaktig. Honorna är något mindre än hanarna och ofta mer brunaktiga. Hanarna har 10-18 porer framför kloaken och köttiga knoppar vid svansroten. Hanar blir omkring 18-20 cm och honor 13-18 cm inklusive svans. Kroppen och svansen blir var och en högst omkring 11 cm.

Arten beskrevs 1994 av två forskargrupper med några veckors mellanrum. Den ena gruppen kallade den *Gekko badenii* efter berget Ba Den i Tay Ninh, den andra *Gekko ulikovskii*. Namnet *badenii* publicerades den 15 april, en månad före *ulikovskii*, och har därför företräde, men *ulikovskii* används fortfarande i handeln och i äldre litteratur. Arten är nära besläktad med *Gekko petricolus* och tillhör samma släkte som *Gekko gecko*, men är mindre och långt mer dämpad.

G. badenii är härdig och kan leva 15 år eller mer i fångenskap, enstaka över 20. Den är dock snabb och har känslig hud, så den lämpar sig inte för mycket hantering. Vissa djur biter, men de flesta är inte aggressiva. Vikten är inte dokumenterad.

I handeln finns det långt fler hanar än honor. Förhållandet kan vara 1 hona till 12 hanar eller ännu skevare, vilket gör det svårt att hitta ett par. Svansen kan kastas och växer ut igen, men ta aldrig tag i den.

Utbredning och livsmiljö

Gekko badenii lever, så vitt man vet, bara i Vietnam. Den är beskriven från provinsen Tay Ninh i söder, där berget Ba Den ligger, och från provinsen Kon Tum i det centrala höglandet nära gränsen till Laos och Kambodja. Det finns också fynd från provinsen Kien Giang längst i sydväst. Den exakta utbredningen är inte känd, och det är osäkert om arten även finns i Kambodja. I Laos har den inte hittats.

De flesta fynden är från området kring Ba Den och Phu An i Tay Ninh. Kartan visar därför bara Vietnam som säker utbredning.

> **Naturlig utbredning:** Vietnam.

LIVSMILJÖ

Gekko badenii är knuten till granitklippor och klippområden, även i lågländernas regnskog, från havsnivå och upp till 986 meters höjd. Den lever också på sandstensformationer i övergången till regnskog. På dagen håller den sig gömd, och den blir aktiv när det blir mörkt.

Klimatet i södra Vietnam är tropiskt med en torrperiod och en regntid, och det är varmt hela året. Siffrorna under skötsel bygger på erfarenheter från fångenskap. Djuren dricker de regndroppar som samlas på bladen.

Skötsel

TERRARIET

En vuxen *Gekko badenii* behöver ett terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd). Håll djuret ensamt, eller en hane tillsammans med en eller flera honor i ett större terrarium med många gömmor. Två hanar får inte hållas tillsammans, eftersom de slåss.

Inred med kork, grenar, växter och sten och med mer än en gömma per djur, eftersom många djur växlar mellan flera favoritplatser. Geckon kan avge en illaluktande vätska och lämna spår av den på rutorna, så glaset måste torkas av regelbundet. Den är inte skadlig men gör det svårt att se djuret. Som bottensubstrat kan du använda kokosmull eller barkflis för terrarier. Var försiktig med små partiklar, eftersom en glupsk gecko kan svälja dem när den jagar insekter. Terrariet ska ha ett nätlock med god ventilation.

TEMPERATUR

På dagen hålls terrariet på 23-29 °C, och på natten på 21-23 °C. En värmelampa eller ett keramiskt värmeelement styrt av en termostat kan hålla värmen om rummet är för kallt. Om du vill se djuret på natten kan du använda en svag nattlampa. Det är en bra idé att ha en något varmare och en något svalare ände, så att *Gekko badenii* själv kan välja. Arten tål ett brett temperaturspann.

Mät temperaturen med en digital termometer både upptill och nedtill. Ett djur som hela tiden gömmer sig i den svalaste änden eller gäspar med öppen mun har det för varmt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 60-80 %, eftersom *Gekko badenii* kommer från regnskog. Spraya terrariet dagligen med ljummet vatten, så att fuktigheten stiger och geckon kan dricka dropparna från blad och rutor. Låt terrariet torka upp lite under dagen, och se till att det finns ventilation, så att det inte uppstår mögel.

Ställ också in en låg skål med friskt vatten och byt vattnet varje dag. De flesta djur dricker både ur skålen och av dropparna. En billig hygrometer visar om du träffar rätt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Gekko badenii är nattaktiv och behöver inte UVB-ljus, så länge den får D3-vitamin genom födan. Vill du ändå ge UVB, så använd ett svagt rör för skuggdjur. Rätt Ferguson-zon för arten är inte känd.

Ha vanligt ljus tänt 10-12 timmar om dagen, gärna styrt av en timer, och låt det vara helt mörkt på natten. Om du använder UVB, se till att det finns skugga och gömslen i hela terrariet, så att djuret kan komma undan ljuset.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Gekko badenii äter både insekter och frukt. Ge en varierad kost med syrsor, kackerlackor och mjölmaskar, kompletterad med mogen mango, papaya och banan eller färdigfoder för *Correlophus ciliatus*, rört ut i fruktmos. Djuren tappar lätt intresset om de alltid får samma sak, så växla mellan insekter och frukt. Arten äter också spindlar och små ryggradsdjur.

Ungar matas varje dag, medan vuxna bara behöver mat var femte till sjätte dag. Ge vad djuret äter på några minuter och ta bort rester nästa morgon. Ge ett tillskott med kalk och D3-vitamin en gång i veckan, antingen pudrat på insekterna eller blandat i fruktmoset. Honor som ska lägga ägg tar ibland tillskott från en liten skål.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Gekko badenii är snabb och har mycket känslig hud, så den lämpar sig inte för mycket hantering. Vissa biter, men de flesta är inte aggressiva. Med tålmodig och mild hantering kan vissa djur bli mycket lugna, men det är inget djur att ha i handen varje dag. Om du måste hantera den, närma dig långsamt och låt den gå upp på handen eller in i en transportlåda. Nya djur ska få ett par veckors ro att vänja sig.

Hanar är territoriella och ska hållas var för sig. Honor kan mycket väl hållas ihop. Håll ändå ögonen öppna, och var beredd att dela på djuren om de blir ovänner.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen av *Gekko badenii* känns igen på en rad porer framför kloaken, en längre svansrot och köttiga knölar vid svansroten. Honorna har inga porer och är något mindre och ofta mer brunaktiga. Ålder och storlek vid könsmognad är inte kända. En bra utgångspunkt är att vänta tills honan är fullvuxen och i god hull, och att inte pressa henne att lägga för tidigt.

PARNING

Gekko badenii parar sig under en säsong från mars till september. Behovet av en vintervila är inte känt. Sätt in hanen hos honan i hennes terrarium, och håll ögonen öppna efter om hon är motvillig eller skadas. Skilj dem genast om det blir slagsmål.

Läs mer: Vintervila och årstider

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Som alla geckor i släktet *Gekko* lägger *Gekko badenii* två hårdskaliga ägg åt gången. De limmas fast på underlaget, till exempel en klippa eller en spricka, och ska inte grävas ner. Antalet äggkullar per år är inte känt. *Gekko gecko* lägger ungefär fyra till åtta äggkullar per säsong.

Ge honan platta bitar kork eller skiffer där hon kan klistra fast äggen, och gott om kalk och insekter under hela säsongen. Arten sköter inte om sina ägg eller ungar.

INKUBATION

Äggen av *Gekko badenii* kläcks efter 60-90 dagar vid 25-30 °C. Äggen är fastlimmade och går lätt sönder om man försöker peta loss dem. Låt dem sitta, och täck över dem så att de vuxna inte kommer åt dem, eller flytta hela stenen eller korkbiten till en inkubator. Håll luftfuktigheten hög med fuktig vermikulit eller perlit i närheten, men låt inte äggen bli våta. Det är inte undersökt om temperaturen påverkar könet hos arten.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

De vuxna djuren jagar aktivt ungarna, så ungar av *Gekko badenii* ska skiljas från de vuxna genast efter kläckningen. Ungar klarar sig fint i ett litet terrarium på ca 38 liter. Ge ungarna små insekter varje dag, pudrade med kalk och D3, och håll dem varmt och fuktigt. Väg dem regelbundet och dela på djuren om det uppstår skillnad i storlek.

Hälsa och vanliga misstag

De typiska problemen hos *Gekko badenii* är desamma som hos andra geckor:

- För lite kalk och D3-vitamin, som ger mjuka ben, darrningar och krokiga lemmar. Pudra insekterna och ge ett tillskott en gång i veckan.
- Hudrester som sitter kvar på tår och svansspets om luften är för torr. Håll luftfuktigheten uppe.
- Svamp och mögel om substratet hela tiden är vått och ventilationen är dålig.
- Intag av bottenmaterial om djuret är mycket glupskt när det jagar. Använd grovt bottenmaterial eller hushållspapper.
- Parasiter och avmagring hos vildfångade djur. Köp därför uppfödda djur om sådana finns.

Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon tappar vikt, inte äter på flera veckor eller ser slö ut.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.